

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Naistööline ja talunaisterahwas

№ 30
1931

„РАБОТНИЦА И КРЕСТЬЯНКА“ на эстонском языке

Grupp Leningradi lööklasi aurulaewal „Ukrainal“
Londoni sadamas.

Neliteist aastat

Neliteist aastat on möödunud, kui Wenemaa töölisteklass ühes töötawate talurahwahulkadega partei juhtimisel wõimu oma kätte wõttis ja töölisteriigi — tööliste ja talupoegade nõukogud organiseeris.

Sel sündmusel on üleilmne ajalooline tähtsus. Ta rajas aluse terve maailma proletariaadi tulewasele wõidule.

Tänast suurtpäewa ei pühitse mitte ükski meie siin N. Liidus, waid ühes meiega pühitseb seda täna ka terve maailm, kapitalistlike ikke all wõitlew töörahwas. Täna kõlab politsei kummist nuutide ja kuulide all kapitalistlistel maadel wägewamalt kui kunagi enne:

- Käed Nõukogude Liidu küljest!
- Elagu Nõukogud terwes maailmas!

Meie wõitsime. Sõjariistus jõuga murdsime meie wana ilma kantsid. Ajasime oma mõisnikud ja kapitalistid wälja. Kuid seda on wähe, on tarwis wana ilma asemele uus ilm ehitada. Selle ehituse kallal oleme kõik need neliteist aastat partei kindlal juhtimisel wisalt wõidelnud.

Käesolewal ajal pingutame meie kõike oma jõudu selleks, et etteseatud ülesandeid ja plaane sotsialismi ehituse alal eduga täita. Suure töö ja wõitluse tagajärjel on meil selle 14 aasta wältel hiigla saawutused.

Kümme-kaksteist aastat tagasi rääkis Lenin Wolhowstroist, 80.000 kilowati jõulisest elektriijaamast, kui ainukesest lähemast hiigla wõimalusest, käesolewal aastal aga saawad meil walmis uued elektriijaamad, üldse 1¹/₂ miljoni kilowati jõuga, see tähendab: käesolewal aastal lõpetame meie 20 Wohowstroji taolise elektriijaama ehitamise.

Kaksteist aastat tagasi alles unistas Lenin 100.000 traktorist, kuid nüüd on see meil juba käes. Stalingradi, Harkowi ja Leningradi (Punane Putiilow) wabrikud on juba walmis ehitatud ja annawad iga aasta üle 100.000 traktori.

Lenin unistas:

„Kui meie wõiksimme homme anda sadatuhat esimeseklassi traktorit, warustada neid bensiiniga, warustada neid masinistidega (teie wäga hästi teate, et see praegu alles fantaasia on), siis ütleks keskmik talupoeg: „Mina olen kommuuniga, s. t. kommunismi poolt.“

Ja selle „fantaasia“ oleme meie ka juba realiseerinud.

Töötawa taluraha rõhuw enamus on juba hääletanud kommunismi eest, kolhooside eest! *Kuuskümmend protsenti kõigist*

kehvik-keskmik üksikmajapidamistest on tulnud kolhoosidesse, kolhoosnikud on muutunud põllumajanduses keskkujuks.

Käesolewa aasta 1. oktoobrist hakkasid meil töötama kaks uut suuremat wiie-aasta plaani hiigla-ettewõtet — Moskwa automobiilitehas ja Harkowi Ordshonikidse nimeline traktori-tehas.

Nõuk. Liidu töörahwahulgad on kindlad, et ka kõik teised kolmanda otsustawa aasta 518 uut ettewõtet õigel ajal walmis saawad.

Sel ajal, kui meie siin N. Liidus hiiglawõitusid pühitseme, kõduneb kapitalistline ilm ja langeb ikka sügawamale kriisi kuristikku. See kriis on sammunud üle merede ja okeanide ja on oma alla wõtnud mitte üksi Euroopa, waid terve kapitalistlise ilma.

Ennenägemata majanduslise kriisi tagajärjel kaswab töötawate hulkade wiletus, kaswab rewolutsiooniline liikumine. Ta on oma alla wõtnud isegi niisugused maad, nagu Inglismaa, kus reformistline (sotsline) töölisteliikumine oma juured wäga sügawale oli ajanud. Inglismaal on liikumine juba läinud kuni uulitsawõitlusteni tööliste ja politsei wahel (Manchester, Glasgow j.t.), Saksamaal walmistab töölisteklass ennast otsustawale klassiwõitlusele, Hiina punawäel on uued suured wõidud. Kõik see räägib, et proletariaat terwes kapitalistlikes ilmas otsustawale wõitlusele — proletaarsele rewolutsioonile wastu sammub.

Meie kasw, meie wõidud sotsialismi ehitamise alal aitawad kaasa ja süwendawad rewolutsioonilist wõitlust kapitalistlistel maadel ning on üheks wägewamaks töörahwa rewolutsioniseerimise abinõuks.

See kohustab meid weel paremini wõitlema wiie-aasta plaani täitmise eest, weel paremini täitma kolmanda, otsustawa aasta ülesandeid, täitma wiie-aasta plaani nelja aastaga.

Käesolewal ajal peame meie kõik oma tähelpanu pöörama meie töö omaduslise külje tõstmise peale. Igaüks peab oma töö eest wastutaw olema, igaühel peab oma kindel tööplaan olema. Tuleb wäsimatalt ja järjekindlalt laiadele hulkadele selgitada sm. Stalini poolt ülesseatud kuut uut töötingimust ja kõik meie töö nende tingimuste alal ümber korraldada.

Täna, Oktoobrirewolutsiooni neljateistkümnendal aastapäewal, ütleme meie kõigi maade wõitlewatele hulkadele:

„Suurte jõupingutustega ja rewolutsioonilise waimustusega teewad Nõukogude Liidu töörahwahulgad kõik, mis tarwis on uue ilma ehitamiseks.

Meie kiirustame sowhooside, kolhooside, uute tehaste ehitamist. Meie loome uued sajad tuhanded isetasuwuse- ja löökbrigadid, meie tõstame sotsialistlise wõistluse kõige kõrgemale

astmele, meie lõpetame kolmanda, otsustawa aasta plaani, meie täidame wiie-aasta plaani nelja aastaga, meie tõstame oma töö omaduslist külge, meie teeme kõik, mis sotsialismi ehitamiseks vaja.

Meie wõidame.

Nende mõtetega, nende püüetega pühitseme tänast suurt päewa.

Elagu meie hiigla sotsialistline ehitustöö!

Elagu selle töö juht ÜK(e)P!

Elagu proletaarne rewolutsioon terwes maailmas!

Oktoobrirewolutsioon wabastas naistöö-
lise ja talunaisterahwa. Tõstame töötawate
naisterahwaste osa riigi ühiskondlises ja
walmistuselises elus!

Kõik jõud kaubaliste karjakaswatuse farmide arendamisele kolhoosides

Oma üleskutses karjakaswatuse arendamise kohta seadsid partei ja walitsus iga kolhoosi, iga nais- ja meeskolhooslase ette rea täiesti kindlaid ülesandeid. Kolhoosline karjakaswatus leidis kõige parema tee enda arenemiseks kaubafarmide wormis, mis kolhooslastele kõrget tulu annab. Kaubafarmidel, olgu need piimaloomade, sigade, linnu, lamba jne kaswatuse farmid, on omad erilised paremused ja nimelt: kõrge toodang ja, mis eriti tähtis, neil on suur kaubaline produktsioon, s.o. müüwad riigile rohkem saadusi, kui igasugused teised kolhooslised karjakaswatuse farmid.

Kaubawalmistuse farmide kogemus näitab, et seesugune kolhoosline karjakaswatuse farm on kõige parem teistest ja on suuteline suurt tõuget andma sotsialistlike karjakaswatuse arenemise kiirusele.

Naiskolhooslased wõiwad ja peawad selleks kõik tegema, et kaubawalmistuse farmide loomist kindlustada kõigis neis kolhoosides, kus neid weel ei ole. Naiskolhooslaste peale langeb ülesanne organiseerida kaubawalmistuse farmides loomatalituse tööd nii, et tõeliselt lühikese aja jooksul saawutada: 1) kõige kõrgemat lüpsi, 2) paremat loomade kaswu, 3) ära kaotada kõrge surewuse prots. ja hulk mitmesuguseid haigusi, mis meie karja häwitawad.

Waja korraldada loomade hästi talitamist, õigeajalist söötmist, õigeajalist karjatamist, hoida loome puhtuses, — waat sellest peawad naiskolhooslased entusiasmiga kinni hakkama.

Naiskolhooslased on ennemgi tõelist kangelaslikkust loomade talitamisest näidanud.

Ööd ning päewad on nad hoolitsenud kolhoosi sigade, lehmade ja wasikate eest, — tihti kordaseadmata loomalautade rasketes tingimustes.

Kaubawalmistuse farmides ja suurtes majapidamistes seatakse kari, samuti ka loomatalitajad naiskolhooslased parematesse tingimustesse.

Kaubawalmistuse farmid peawad olema warustatud eeskujulikkude looma-, lehma-, sealautadega jne.

Kaubawalmistuse farmides peab olema loomaarstline walwe loomade üle ja seal peab tööd tehtama naiskolhooslaste kwalifikatsiooni tõstmi-

Kõrgemale karjakaswatus!

seks. Naiskolhoosiased wõiwad ja peawad kolhooslise karjakaswatuse tegema kõrgetoodanguliseks ja kõrgekaubaliseks. Üleskutses on eriline tähelpanu pöördud noorkarjale.

Noorkari, kui kolhooslise karjapidamise arenemise allik, ei saanud selle tähelpaneku osaliseks, millist ta tõeliselt on ära teeninud. Mõnedes raioonides waadatakse noorkarja peale kui majapidamises üleliigsele, ja noorkari läheb tuhandete ja miljonite kaupa noa alla.

Tänaawu aasta muutus olukord järsult: noorkari wõetakse kindla kaitse alla. Seda on wähe, et iga kolhoos on kohustatud noort karja, mis tõukarja otstarbeks kõlbab, kaitsma ja üles kaswatama, — peale selle organiseeritakse erilised farmid noorkarja üleskaswatamiseks.

Tänaawu peab saama organiseeritud 10—12 tuhat wasikakaswatuse farmi, kuhu mitte wähem kui 1.300.000 wasikat kogutakse, et 1932. a.

farmide arvu 20—25 tuhandeni laiendada ja neisse farmidesse 4 miljoni wasikat ära mahutada.

Neis kolhoosides, kus kaubawalmistusline wasikatefarm organiseeritakse, hoitakse alal mitte ainult kogu kolhoosi noorkari, waid ka see noorkari, mis kolhooslastel eraldi on. See noorkari omandatakse kolhooslastelt ostu teel ehk ühiskondlustatakse wabal kokkuleppel.

ÜK(e)P k.-k. ja NSWL RKN üleskutsele wastuseks peawad naiskolhooslased sarnast aktiivsust ja sarnast majanduslist tahet awaldama, mis kindlustaks mitte ainult plaani täitmist, waid ka selle ületamist karjakaswatuse alal.

Naiskolhooslased peawad kindlasti meeles pidama, et ilma farmideta ei saawuta meie kõrget kaubawalmistuslist loomakaswatust ja samuti ka ilma naiskolhooslaste aktiivse osawõtuta ei saawuta me kaubawalmistulisi farme.

Nii siis, wõitlusele kaubawalmistuse farmide eest, wõitlusele noorkarja eest, kollektiivse karja üleskaswatamise organiseerimise eest lõõk-korras.

H. P.

Rõwemaks rahwuswaheline side

Kirik ja naisterahwas Hispaanias

Hispaania — see on katoliku kiriku „igawene tütar“ paljude aastate kestel, Hispaania — see on inkwisitsiooni kodumaa. Metsikuks muutunud pappide käsul hukkusid „issanda-kristuse auks“ sajad tuhanded inimesed tuleriitadel, woolas ojadena inimweri „magusama Jeesuse“ nimel.

Hispaania töötawad hulgad olid aastasadade wältel feodaalide püha nurjasöödikute ja suure arwu pappide „ordude“ rõhumise all. Need ordud ühendasid endis sadatuhandeid parasiite — munke ja nunne.

Juba esimestel rewolutsiooni päewadel pöörasid töötawad hulgad oma wiha rõhujate pimedusejüngrite wastu. Madridi, Grenaada, Kadiksi ja teiste linnade uulitsad walgustusid põlewate kiriku ja kloostrite loitwa kumaga. Selles nähtuses pole midagi uut. Talupoegade rahutused Hispaanias algawad ikka kloostrite põletamisega.

Hispaania monarhistide-mõisnikkude kätte oli koondatud $\frac{1}{3}$ rahwa rikkusest (laialised piiskoppide ja kloostrite mõisad, tööstusettewõtted, kaewandused, laewaseltsid).

23 miljoni inimese peale tuleb Hispaanias 200.000 waimulikku. Katoliku kirik Hispaanias pumpas aastasajandite wältel rahwahulkadest wälja wiimase, seal oli kirikul suurem wabadus kui kusagil mujal, ta ei maksnud ainust krossigi maksu. 1927. a. oskas kirik riigi eelarwest endale kindlustada $1\frac{1}{2}$ m. pesetat*) waimulikkude ülalpidamise kuludele lisaks ja 1.580.581 pes. piiblilugude õpetamise kõwendamiseks. 1929. a. kõrgendas kirik jällegi oma nõudmist (juba 68 miljoni pesetat, mis oli 2% riigieelarwest). Metallurgia ettewõtete administratiivsetes nõukogudes Bilbaos, Barceloona tekstiil- ja kristalli-wabrikute nõukogudes ning raudtee juhatustes on kiriku esitajad.

*) Üks peseta = umbes 33 kop.

Hispaanias on 4000 nais- ja üle 1000 meeskloostrit; 9000 mitmesuguse ordu liiget — munke ja nunne — õpetavad koolides piiblitõlgu.

Hispaanias on 38 tuhat kirikut, algkooli aga ainult 35 tuhat!

45% elanikke on kirjaoskamatud!

Hispaania pealinnas Madridis võib elavamatel uulitsatel leida kirjavahetuse büroosid, millede ümber alati on inimesi, enamalt jaolt naisterahwad.

Seal seavad kirjutajad mõne peseta eest mitmesuguseid kirje ja muid pabereid kokku.

Hispaania linnades (ka pealinnas Madridis) leidub majade esikülgedel siltisid, mille peale uulitsa nimi on maalitud pildi näol (et kirjaoskamatu aru saaks). Ja seda Madridis, kus on pankade pilvelõhkjad, kus on toredad bulvaarid, wõõrastemajad, paleed, kuid muidugi mõista ei puudu ka waesuse kwartaalid.

Katoliku kirik Hispaanias tegi alati silmi töölis-talupoegade liikumisele, püüdis teda allutada enda ideoloogilisele ja poliitilisele mõjule. Kasutati laialdaselt ära mahajäänud pimedate külaelanikkude ebausku (sagedam „imede“ ilmutamine jne), organiseeriti tööliste ja talupoegade kristlikke ühendusi.

Ainult Kataloonias (ainuke maakond Hispaanias, kus tööstus põllumajanduse ületab), näit. Barceloonas, suuremas proletaarses keskkohas, ei wõi kiriklased eduga kiidelda.

Hispaania waimulik seisus kohandus alati poliitilisele olukorrale ja kui tarwis, siis tegi ka wabariigile silmi. Seda silmategemist tuleb ette peamiselt alamate külapappide poolt, kes talurahwa waesuse juures waeselt elawad ja loodawad, et waene küla talupoeg peale rewolutsiooni rikkaks saab ja sellega ka papile oma osa langeb.

Detsembri sündmuste ajal (1930. a.) polnud Hispaanias wähe külapappide wäljaastumisi. Kõrgemad waimulikud, kel suured sissetulekud on, waatlesid rewolutsioonilist liikumist hirmuga ja mõistsid wäga hästi, missugust materjaalset kahju kirikuwürstidele tulew rewolutsioon tuua wõib.

Näiteks teatab „Berliner Tageblatt'i“ kirjasaatja Madridist 5./III, 1931. a., et Madridis on loodud suur monarhistiline grupp. Selle tarwitada olid suured rahasummad ja temale andis igakülgselt abi kõrgem waimulik seisus; papid asusid eeskätt ohwitseride korpuse ümbertöötamisele, keda walmiwa rewolutsiooni puhuks oli tarwis „walmis hoida“.

Nii siis oli waimulik seisus monarhistidega liidus: kui aga jõudis wiimaste walimiste aeg (12./IV, 1931. a.), said papid aru, et monarhistid mängu kaotanud on ja asusid wabariiklastega ühte rinda, kui aga selle järele ajutine walitsus kujundati (kuhu läksid hispaania grandid — mõisnikud ja suurtöösturid, samuti ka kindralid-sandarmid), tunnistas Toledo ülempeitskopp kohe seda walitsust. Walitsuse liikmed on head katoliiklased, kiriku trund pojad ja sellepärast pole imestada, et ajutise walitsuse ja kiriku wahel kohe wastastiku headsoowlikkust awaldati.

Kiriklik partei kuulutas, et ta ühes wabariiklastega läheb, ajutine walitsus aga kuulutas suurekaliselt eraomanduse pühaks ja puutumataks ja usu kõikumataks. Astus jõusse hispaania kerensklus, mis kohe kokkuleppe katoliku kirikuga jalule seadis.

Tõsi, warsti oli ajutine walitsus hulkade rõhumise all sunnitud kohmetult kuulutama, et kirik riigist lahutatakse. (Järgneb).

Wanarootslased tulid tagasi SNWLiitu

Nad tõendawad, et nende poolt organiseeritawas kolhoosis näitawad nad aktiivse tööga endi andumust SNVLiidule

19. augustil jõudsid aurulaeval Rootsist Leningradi 180 wanarootslasest talupoega, kes 2 aastat tagasi pappide ja kulakute agitatsiooni mõjul NSWLiidust lahkusid.

Pärast kolmepäewalist Leningradis wiibimist sõitsid wanarootslased Hersoni, et organiseerida oma kolhoos ja ühes Nõukogude Liidu kolhoosnikutega läbi wiia põllumajanduse sotsialistlist ümberehitamist.

Enne Leningradist lahkumist awaldasid wanarootslased deklaratsiooni N. Liidu ja terve ilma töörahwale.

Selles deklaratsioonis öeldakse, et 1929. a. uskusid rootslased-asunikud kulakute ja papi Hoossi agitatsiooni ja lahkusid N. Liidust, siirdusid Rootsimaale, kus neile maad, majad, lehmad ja tööloomad lubati anda.

Pärast kaheaastast waewlemist ja wirelemist kapitalistlikes Rootsisis, otsustasid rootslased-kolonistid Nõukogude Liitu tagasi tulla.

„Meie tahaksime, et meie kibedustest saaksid teada mitte ainult N. Liidu, waid ka terve ilma töörahwas, — ütlewad nad endi deklaratsioonis. — Ei kodu ega tööloomi, ei muid hüwesid ei annud meile kapitalistline „kodumaa“, waid ainult närust orjadeks olemist rootsi mõisnikkude ja kulakute juures.

Seltsimehed wene talupojad ja töölised! Meie tegime suure wea, kergemeelselt uskudes pappide kirje ja kulakute agitatsiooni. Terwelt kaks aastat elasime mõisnikkude ja kapitalistide sunnitööl, wahetpidamata igatsedes tagasi Nõukogude Liitu. Meie oleme lõpmata tänulikud nõukogude walitsusele, et ta wõimaldas meil jälle terve ilma töörahwa isamaale tagasi tulla. Meie oleme lõpmata tänulikud Nõukogude Liidu töörahwale sooja wennaliku wastuwõtmise eest.“

Deklaratsioonile on 124 tagasitulnud rootslast alla kirjutanud.

Peale selle kirjutasid naiskolonistid, kes Rootsist tagasi tulid, kirja kõikidele mees- ja naiskolhoosnikutele. Selles kirjas ütlewad nad: naiskolonistid töötasid rootsi mõisnikkude ja kulakute juures 15—17 tundi päewas, kella 4^{1/2} hommikul alates kuni kella 9 õhtuni. Selle eest makseti 50 ööri päewas, s.o. 25 kop., selle eest pidime ka süüa ostma.

„Meie kõik, 180 inimest, ühendume nüüd ühte kolhoosi ja töötame nagu „üks mees“, hoolimata endi jõust, — ütlewad nad endi kirjas. — Meie oleme rõõmsad ja õnnelikud, et oleme jälle Nõukogudemaaal.

Seltsilised naiskolhoosnikud! Ärge uskuge pappisid ja kulakuid. Teadke, et peale Nõukogude Liidu ootab igal maal töölisi ja talupoegi rõhumine ja täielik poliitiline õigusetus, häda ja nälg. Pidage seda meeles! Tõendame teile, et endi häbi peseme ära sellega, et töötame aktiivselt kolhoosis.“

Järgneb 74 wananaisrootslase allkirja.

Elagu tööliste ja kolhoosisid ehitawate ja kindlustawate talupoegade liit!

Eesti härrasriigist

Eesti tööliste elu on 13 aasta jooksul järjest allamäge läinud. Tööd pole saada linnast ega maalt, ligi pooled töölised on tööta ja waatawad näljasurmale otse näkku. Osa töölisi, kellel veel mingisugune tööots käes on, wõitleb samuti näljaga. Palk on nii pisike ja alla kruwitud, et päris kunst sellega ennast (rääkimata veel perest) toita. Sitsiwabrikus teenib naistöoline tükitööga 1 kroon päewas, heal juhtumisel 1,35 senti (meie rahas 70 kop.). Samasugune palk on ka Narwa Kreenholmi wabriku töölistel. Arwame wälja, mida saab selle palgaga osta tööline, kes töötab ainult 3 päewa nädalas (7-me päewane nädal).

Kartuliliiter maksab 5 senti (seal müüakse kartulaid liitriga), tangu-liiter 23 senti, kapsad — 25 senti klg, leib — 16 senti klg, silgud — 35 senti klg, heeringad — 55 senti klg, wõi — 1,90—2 kroonini klg, liha — 60—85 senti klg. Korter linna ääres maksab 20—30 kr. kuus, puusüld — 15—25 kr. Naisterahwa kinga paar 15—30 kr., palit — 50—200 kr. jne, jne.

Tööline wõib toiduks osta waid kartulaid, leiba ja heeringa soolwett. Palka, seda töölised ei näegi. Wabrikupoest antakse toitained wõlgu (teatud summa suuruses) ja palgast wõetakse maha. Korterite maksimiseks ja puude ostmiseks peab tihti kõrwalt muretsema. See kõrwaltteenistus on pandimaja, kuhu wiiakse oma wiimased asjad (riided, woodipadjad, mis wanasti ostetud), neist õige wähe saades. Kui hoidmiseraha teatud ajaks ühes protsentidega ära ei maksa, siis lähewad asjad müügile.

Perekonnaemad kannatawad kõige rohkem; nende hool on sellest piskust terwet peret toita. Walus on neil kuulda laste nuttu, kes järjest leiba nuruwad (kuid leiba ei ole niipalju anda, kui tahawad). Alawäärtusline toit on laste terwise wiletsaks teinud (rääkimata veel wanematest), raswaaineid pole töölised ega nende perekonnad saanud juba mitu aastat. Sellest on ka tingitud surewuse rohkus.

Weel hullem lugu on neil, kes päris tööta on. Ja neid on wäga palju. Korteritest wäljaaetutena hulguwad inimwarjud mööda uulitsaid (seista ei tohi mitu inimest koos, siis ajab wõmm laiali). Öösel ei tohi uulitsale jääda, pöetakse Kalaranda paadi alla. Kerjajate arw on kohutawalt suur.

Head elu elawad Eestis kapitalistid-eksploteerijad ja töörahwa tiimukad, nagu: kindral Laidoner, Päts, Tõnisson j.t. Hästi elawad ka sotsfaschistide liiderid (tööliste nimetuse järgi kodu-elowandid): Oinad, Astid, Martnad j.t., kes tööliste eksploteerimisega praaliwad, kui werekaanid tööliste werd imewad. Et töölisi waigistada, selleks on maksmas kõwa terror, iga aasta pannakse mitu tuhat suur- ja wäikekodanluse poega sõjariistu, wõmmide (politsei), nuhkide ja kaitseliidu organisatsioonide näol. Selleks kasutatakse ka alalist sõjawäge, kellele isamaa armastust pähe tuubitakse. Sealjuures ei wäsita NSVLiitu häbamata laimu ja walega maha tegemast. Nad räägiwad, et meil on töötatöölisi (et see olla nüüdsel ajal paratamatus igas riigis). Soniwad, et meil olla ka rahanduse kriis jne. Et töölistel oma häälekandja puudub (kui ilmub, korjab politsei ära), mis õiget pilti tööliste riigist walgustaks, siis leidub ka, et mõned weel usuwad, mis kodanluse ja sotsfaschistide solgitorud neile laulawad.

Kaaswõitleja

Ilukirjandus

9. november

(Bernhard Kellermanni romaanist)

Tõlkinud saksa keelest Alma Karotamm

I.

Esimene punane lipp Berliinis. Veel walitses Saksamaal monarhia, kuid juba lehwis punane lipp Wilhelm II pealinnas. Kus lehwis see lipp? Wene saatkonna hoonel! —

... Lustiltselt lehwis ta wärskes tuules, kui kõige endastmõistetawam asi ilmas — weripunaselt leekiw lipp!

Ta tõmbas kõikide pilgud enda peale. Kujutage endile ette: punane lipp sarnases linnas, kus isegi punane kaelaside elukardetaw, kus politseinikkude mõõgahoodid tabasid igaühte, kes ninanuuskamiseks punast taskurätti juhtus tarwitama. Ja siin korraga — nagu kõige loomulikum asi ilmas — lehwiw punalipp katusel sirgel lipuwardal! Jalutajad paenutasid kaelu, kiwinesid ja ei uskunud oma silmi.

Kaugele paistis lehwiw punalipp ja kuulutas wene rahwa wõitu timukate üle. See lipp on punaseks wärwitud keisrite ja nende kõrgete wõimukandjate werega.

See oli ebahariline, ootamatu, see oli ime! Punaselt lõõmas taewas Berliini kohal.

Juba — ? Juba — ?

Walgus idast, koit — ...

* * *

Romaani wiimastes peatükkides kirjeldab Kellermann rewolutsiooni-päewa, 9. nowembrit Berliinis.

II.

Pimestawalgelt walgustab hommikupäike tänawaid. Sädeledes tõuseb päike 9. nowembril Berliinis. Kuula! Linn wäriseb sadade tuhandete sammudest. Tuhandete peade kohal kõigub plakat: Ärge laske, seltsimehed!

Äaretu inimhulk on riigipäewahoone ees, külg külje wastu. Hiiglalinn hõiskab.

Igalpool sõdurid, igalpool demonstratsioonid. Pikad, hallid sõdurisinelid. Siin, seal, igalpool. Neid on sajad, tuhanded. Porised, tolmused; Champagne lubjast ja Flandria kõntsast määrdinud, wereplekilised, granaatidest kõrbenud, gaasidest pleekinud, kuulidest läbipuuritud — pikad lehwiwad sinelid ujutawad linna üle.

Tormawad autod, nende küljes ripuwad higist nõretawad inimkobarad. Püssidega ja käsigranaatidega. Tee lahti! Tulid noored, uued näod, julged, tahtejõulised.

Olge terwitatud tulewikuinimese eelkäijad — lootjad, tugewad, uue riigi eelwägi! Sõjawägi on taganemas! Polgud, diwiisid, korpused — sajad tuhanded, sajad tuhanded! Miljonid! Sajad tuhanded hobused ja wankrid, kümned tuhanded kahurid ujutawad tänawad üle, õlg õla kõrwal, ähkides, ratas ratta, hobune wahuse hobuse kõrwal.

Igalpool meeleawaldused. Uus sugupõlv, peidetud, tundmatu ja ennenägematu, on weninud maast.

Awanenud maast woolab laawa, aeglaselt ja lõputa.

Tänawad kihawad inimestest. Tammid on purustatud, wool uhub linna. Agulitest, wabrikutest tulid nad, need kollased näod, käed läbiõlitunud, silmad kaarlampide torkawast walgusest põletikus, kes kahwatud, kõhnad, kes aastad otsa päewawalgust pole näinud, on wäljas. Wäljas olid needki, kes toitsid endid mädanud kaalikaist ja kartulitest. Tulid ka need, kes alles walet uskusid, kui teadlikud juba ammu tõtt tundsid. Tulid ka need, kes oma õhukeseks kulunud laulatusesõrmused pidid ära müüma, kuna lossides laudadel seisid rasked kuld- ja hõbelühtrid. Tulid ka armetud, kel enam särki polnud selga panna. Sealt eemalt — eemalt — !

Augussilmalised, unustatud, äratõugatud, elusalt maetud, piinatud, ristipoodud on oma ristilt alla astunud.

Tulid ka naised, kes endi ihu tõrkumata kindralitele andsid.

Tulid ka naised, kellede mehed ammu wennashaudades kõdunewad, tulid emad, kes oma rinnalapsi oma süles suremas nägid.

Tulid need, keda sõda ja wiletsus hulluks teinud, need, surijad, kes surnuks waewatud murest ja hädast, ka nemad tuikusid wärisewail jalul edasi. Tulid ka meeleheitjad, kes oma elu tundidega mõõtsid.

Tulid ka julged, mehised, kes hirmsamatelgi aastatel usku oma wõidusse polnud kaotanud. Kiidetud olgu nende nimi!

III.

Lõhkenud maast ilmusid nad. Wormitud, kujuta, ise mullased. Maetud tulid päewawalgele, plahwatus wabastas nad. Kasarmud ja wanglad tühjenesid. Tuhanded ja paljud tuhanded kurjategijad, kes ette juhtusid, pääsid wabaks.

Kadunud on dresseeritud ratsapolitseid ja sinised, kes pikema jututa terawat mõõka tarwitasid. Kadunud on ka see politseiaju, kes kokku seadnud terve piibli määrusi, mis dikteerisid igat sammu sünnist surmani. Maha!

Tänawad on üleujutatud. Igalpool kõnelejad. Autodel, wankritel, pinkidel. Nüüd räägib see tumm, keda aastakümneid, sadandeid waikima sunnitud.

Sõdurid igalpool, üksikult, rühmades, salkades, wiletsates, paigatud riietes. Weremerest on nad läbi tulnud, weremerest kerkinud, alles inimwere lõhnast uimased. Silmis aga särab juba uus lootus.

Siis inwaliidid. Waadake! Karkudel roomawad nad edasi, tosinad parema jalata, tosinad pahema jalata, tosinad mõlema jalata. Paljuid weawad seltsimehed kärudel — need on halwatud. Paljuid juhiwad koerad — need on pimedad. Neil pole käsa, tühjad käised taskusse topitud. Wiletsad riided warjawad hirmsaid wigastusi. Waadake! Waadake, inimesed! Nad roomawad putukatena. Näod lõhutud. Neil pole nina, pole lõugu, punane awaus suu asemel. Näod mustad ja siniseks põlenud. Neil pole kõrwu, kaelad kõwerad, pead wiltu. Waadake, waadake, inimesed! Heidke põlwili! Nende silmakoopad on tühjad, laud kinniõmmeldud. Truult ja ettewaatlilikult astuwad neid juhtiwad koerad. Waadake, inimesed, need on ainult loomad. Jalakäijad taganewad majade warju ja kahwatawad.

Wabad on ka sõjawangid. Salkadena trügiwad nad rahwahulgas: prantslased ja wenelased, itaallased ja inglased, schotlased ja iirlased, kanaadalased ja neegrid, austraallased ja indud igasugustes wormiriietes. Nad suitsetawad, sügawad habestunud lõuge, sülgawad, rögisewad. Üks hüpleb puujalal edasi, aga ta naerab. Ja miks mitte? Sõda on lõppenud wõidurikkalt, president suudleb teda põsele ja paneb talle plekkraha rinda.

Isamaa määrab talle pensioni, kakskümmend, kolmkümmend, wõib olla isegi sada franki kuus, wäntoreli saab ta tasuta, ja tal pole enam muret...

Nii kihawad tänawad inimestest ja punalippudest. Sädelewsinisel taewafoonil lehwib heledalt leekiw punalipp lossi kohal. Hoiä end! Uus päike lõõmab taewas! Ta kerkis kaugelt Wenemaalt, niisutatud were ja pisaratega. Ta tuli üle Weikseli. Ta tuleb üle Rheini. Ta läheb üle kanaali — niisutatud were ja pisaratega.

Teiselpool Atlandi kerkib ta merest ja pilwelõhkujate teraskambrid sulawad ta käes.

Kord kerkib ta ka Waikse okeani woogudest, kus elawad kollased rahwad.

Uus päike kaugest Wenest!...

Toimetuse märkus. See katkend on Saksamaa kodanlisest rewolutsioonist, kodanlise kirjaniku Kellermanni sulest.

Toimetus annab sellele katkendile sellepärast ruumi, et siin wäga elawalt on imperialismi sõjatagajärjed kujutatud (inwaliidid) ja alla kriiputatud meie Oktoobrirewolutsiooni üleilmsele tähtsusele.

Warsti tõuseb tõesti wõitlasetulest uus tõelik päike terve maailma töörahwale, mitte 9. now. — waid suur, proletaarse rewolutsiooni wõidupäew. Ta kerkib üle Weikseli, üle Rheini, üle Waikse okeani ja teiselpool Atlandi okeani sulawad pilwelõhkujate teraskambrid ta käes.

Ei ole enam kaugel see aeg, kus lehwib mitte ainult meie N. Liidus, waid juba terwes maailmas weripunaselt leekiw lipp, kui endastmõistetawam asi ilmas.

Au neile kes langenud

*Mai hommik. Udu pärlid looris
ja waikus õine tukkus tänawal.
Sel tunnil ainult werekoerte kooris
ei sööbund uni koidul hämaral.*

*Nii süüta Potin langes wahwalt
ja Kiwisson sai kuuli õlasse,
neid rööwis timukas töörahwalt.*

Weel palju teisigi on wiidud wanglasse...

*Leinalooriks kalmule wast nõgesõisi
tärkab wärske muru mulla seest.
Wõitlusesse astub miljon teisi
langenute seltsimeeste eest.*

*Noorusajad kõigile on kallid —
Idast Läände punetaja koit
ööpimedust piirab, mis warjanud wallid.
Au neile, kes langesid, pea wiimane wõit.*

LINDA HÄMALOW

Sõnumid

Kuidas täidab teie kolhoos keskkomitee otsust töös naiskolhoosnike seas?

Tõmmake naiskolhoosnikuid kolhooside ehitustööle

Kas teavad kolhooside juhatused ja naiskolhoosnikud partei keskkomitee viimast otsust töö kohta naiskolhoosnike seas? Peab üttelema, et paljudes ja paljudes kolhoosides ei tea ei kolhoosi juhatus-ega partei rakuke sellest otsusest midagi ja järjelikult ei tee ka midagi, et seda otsust täita.

Partei keskkomitee tähendatud otsus ilmus meie ajakirjas nr. 27 (kokkuwõte). Toimetus seab kõikide naiskolhoosnike ette ülesande, seda keskkomitee otsust läbi töötada delegaatide koosolekutel, naiskolhoosnike aktiivi koosolekutel ning välja eraldada eriline brigaad, kes selle otsuse elluviimist järele vaatama hakkab.

Partei keskkomitee otsuse põhinõue on — tõmmata kõiki naiskolhoosnikuid võitlusesse kolhooside kindlustamise eest.

Nõukogude Liidus on käimas otsustaw võitlus viie-aasta plaani kolmanda otsustawa aasta plaanide täitmise, sotsialismi ehitamise eest.

Iga paar töökäsi on selles võitluses arwel. Töökäte iga paar on nõukogude riigis tarwilik. Kolhoosnikud on aga sotsialismi ehitustöös nõukogude walitsuse põhitugi külas.

Tähendab, et iga naiskolhoosnik oma tööga ja aktiivsusega sotsialismi hoonesse kindla telliskiwi paneks.

Lubamata on, et niisugusel ägedal ajal kas wõi osagi naiskolhoosnikuid oma majapidamisesse jääwad ja üldisest walmistusest osa ei wõta.

Et seda aga mitte lubada, peab aktiiv järele vaatama, mis segab naiskolhoosnikuid ja ei luba neil kolhoosi tööst osa wõtta; siin on waja kõigepealt jalule seada lastesõimed, lasteplatsid ning ühiskondline toitlus.

Kõik see aitab kolhoosile kaasa rohkem wälistöodel käijaid sowhoosidesse ning tehastesse saata.

Naiskolhoosnike aktiiv peab partei keskkomitee otsuse wõimalikult paremini ära selgitama. Teda on waja mitmel koosolekul läbi seedita: brigaadides, walmistusnõupidamistel jne.

Samuti on ka waja välja lasta eriline seinalehe nummer, mis oleks pühendatud töö saawutustele ja puudustele naiskolhoosnike seas. Edaspidi aga on waja igas seinalehe numbris kirjutada sellest, kuidas kolhoosis seda partei keskkomitee otsust täidetakse, kuidas naiskolhoosnikuid tööle tõmmatakse ja kuidas see töö organiseeritud on.

Terwe rea eesti kolhoosides Leningradi oblastis lonkab töö naiskolhoosnike seas kowasti.

Wolossowo raioonis, Kikerinos, „Edasi“ kolhoosis ei ole siijamaani lasteaeda, mis takistuseks on, et kolhoosis kõik naised ei sa kolhoosi ehitustööst osa wõtta.

Naiskolhoosnikud ise tõstsid lasteaia organiseerimise küsimuse üles, kuid „Raikolhoossojusi“ esitaja ei annud mitte kindlat wastust, kas wõib lasteaeda organiseerida. Kolhoosis eneses oli ka aktiivseid lasteaia wastaseid.

Kolhoosnik Taabor ütles: „Mina oma naist tööle ei lase ja lapsi lasteaeda ka ei wii.“

Naised püüawad niipalju kui oskawad tööst osa wõtta. Sel kewadel olid ühissöögilaua organiseerimise algatajateks seltsilised Mõtus ja Kukk.

Nendesamade seltsiliste poolt sai üles tõstetud kanakaswatuse küsimus ühislaua jaoks, selleks andis iga kolhoosnik ühe noore kana.

Soowitaw on, et seltsilised kanakaswatuse laiemale alusele seaksid; mitte üksi ühissöögilaua jaoks, waid ka müügi jaoks. See töö ei nõua suurt jõukulutust. Seda wõib ka alaealiste kätte usaldada, kes muid raskemaid töösid weel teha ei suuda. Kahjuks ei ole kolhoosid siamaani selle wäga kasuliku ala peale küllalt rõhku pannud.

Naisseltsilised kawatsewad lähemal ajal ka ühist seakaswatust organiseerida, selleks lubawad kolhoosnikud osa põrsaid ühiskondlustada. Seda naisseltsiliste algatust tuleb terwitada ja kolhoosi juhatus peab siin igapidi kaasa aitama. Sigade kaswatus kiirustab lihaprobleemi lahendamist. Ka wasikate kaswatamise peale on rõhku pandud. Sm. Kuke aktiivsel osawõttel takistati wasikate tapmist. Ühiskondlustati 20 wasikat. Peale selle andis „Raikolhoossojus“ weel 50 wasikat. Kuid hoolitsemine nende wasikate eest ei ole wastawal kõrgusel. Laudad ei ole küllalt puhtad, ei ole otsekohest isiklist wastutust töös. Juhatusel tuleb tööd paremini organiseerida.

Sotsialistilise wõistluse alusel tuleb püüda tööd tõsta noorekarja kaswatuse alal.

Terwe rida naisseltsilisi on kolhoosis wastutawale tööle erakdatud.

Seltsilised Grünberg ja Schneiberg on kolhoosi juhatusel liikmed. Sl. Taabor — rewisjonikomisjoni liige. Kuid siiski on nad wäga passiivsed, wõtawad wähe tööst osa.

Siin igatahes peawad kohalised wastawad organisatsioonid (raioonikomitee, külanõukogu) ja ka kolhoosi juhatus kaasa aitama.

Mitte see ei ole tähtis, et naised wastutawatele kohtadele walitakse, tähtis on, et nad, kui neid walitud on, seal tööd teeksid, sellepärast peame peale walimist hoolitsema, taga tõukama ja wastawale tööle wäljaeraldatud naisseltsilistele abiks olema.

Wastasel korral jääb naisseltsiline passiivseks ja järgmistel walimistel ei walitagi naisseltsilisi enam kuhugile — öeldakse, nemad ei oska töötada. Ja nii ei saagi meie niikaugele, et naine tõesti aktiivne ühiskonna teadlik liige oleks, ei saagi Lenini sõnade täitmisele tulla, et iga kõõgitudruk peab õppima riiki juhima.

Poliit-kultuuriline töö lonkab täiesti. Punane nurk on aga kinni. Oso-ring organiseeriti, suri kohe wälja — ei olnud juhatajat. Delegaatide koosolekuid ei ole. „Naist. ja talunaisterahwa“ tellijaid on wäike protsent.

Kolhoosi naisseltsiliste seas on parteilane Schneiberg, keda tuleks tööle panna, talle kindel ülesanne, wastawad juhtnõõrid ja näpunäited anda.

Sl. Tamm on wälja eraldatud „Naist. ja talunaisterahwa“ tellimiste wastuwõtjaks ja sl. Kukk kirjasaatjaks. „Naist. ja talun.“ toimetus loodab, et seltsilised tööle asuwad ja sl. Kukk peale enese weel teisi kirjasaatjaid organiseerib.

Kolhoosis „Bolschewik“ (ka Wolossowo raioonis) on töö naiste seas päris surnud punktil. Eestlasi on selles kolhoosis 25%. „Naist. ja talun.“ tellijaid ei ole. Delegaatide koosolekuid ei ole.

Ühissöögilauda, lastesõime ega lasteaeda ei ole. Ühissöögilaua kohta arwab juhatus, et selle jaoks ei ole produkte ja lasteaeda organi-

seerimine jäi sellepärast katki, et kolhoosi juhatus kolhoosi liikmete käest laste ülespidamise raha nõudis. Puudub täitsa initsiatiiv ühissöögilaua ja lasteala organiseerimises.

Kolhoos „Bolschewik“ wõiks tutvuneda kolhoosi „Edasi“ ühissöögilaua töö ja organiseerimise praktikaga (produktide ja muu suhtes).

Kolhoosis seatakse lähemal ajal noorkarja kaswatus sisse. Raiooni poolt on selle jaoks juba isegi 3.200 rbl. laenu saadud. Kawatsetud on enne töö algust organiseerida lühikeseajalised karjakaswatuse kursused. Nendele kursustele tuleb muidugi eestkätt naistöölisi õppima saata.

Praegu töötawad kolhoosi karjatöös ka naised, kuid töö ei ole hästi organiseeritud, ei ole wastutust töös.

Lüpsja Anna Tuul ei tule tööle, kui teda tööle määratakse, käib läbi kulakliste elementidega ja teeb agitatsiooni, et kolhoos läheb warsti laiali jne. Üksikud agaramad naisseilsilised lubasid „Naist. ja talunaist.“ tellimise wastuwõtjaks ja kirjasaatjaks hakata.

Raionikomitee massiline sektor peab rohkem rõhku panema massilise töö peale naiskolhoosnikute seas. Oportunistilise tööallahindamisele naiste seas peab lõpp tehtud saama.

Naisi on tarwis tõmmata aktiivsemalt kolhooside ehitustööle ja nende seas rohkem poliitilist selgitustööd teha.

„Edasi“ ja „Naist. ja talun.“

ühise brigaadi liige E. Kangur

Maha sotsialistlise pealetungimise desorganisaatorid — parem- ja „pahempoolsed“ oportunistid! Elagu enamliste ridade leniniline ühtsus!

Meie maa peab oma töökangelasi tundma

Tehastes ja wabrikutes luuakse iga päew wiie-aasta plaani täitmise eest wõideldes uut elu.

Töö on rasket ja wastumeelt koormast, milleks teda enne peeti, tõesti „au-, uhkuse- ja hiilgeasjaks ja kangelasteoks“ muutunud.

Leningradis töötab „Punase Paaruse“ wabrik eeskujulikult ja ületab oma tööstusplaani. Wabrikus on sisse seatud isetasuwus, mis märksa wabrikus töö omaduslist külge tõstab. Iga tööline tunneb siin oma töö eest wastutust. Wabrikus on terve rida töökangelasi. Üks nendest paljudest on eestlane Lilly Birkwelt — lööklane löökgrupist. Seltsiline Lilly töötab selles wabrikus õmblejana juba 1920. aastast peale. Oma eeskujuliku töö eest on sl. Lilly juba kolm korda premeeritud. Seltsiline Lilly astub peale kahjurit protsessi parteisse, et paremini ja weel aktiivsemalt wiie-aasta plaani, sotsialismi ülesehituse eest wõidelda.

Sheljābowi nimelises wabrikus, poolijate jaoskonnas, on kõik löök-lased. Üks wanematest poolijatest on eestlane Emilie Krause,

57 aastat wana — ta töötab selles wabrikus üle 8 aasta. Üldse aga on sl. Emilie Krause tööstaash 47 aastat. Ta on tõesti töökangelane.

— Juba 10-aastaselt hakkasin ma endale ülespidamist teenima, — räägib sl. Emilie Krause, — kaua tuli kapitalistide kõhtude kasuks töötada. Häda oli see, aga mitte töö. Nüüd on teised ajad — ise oleme peremehed, ise loome omale uue elu.

Juba 1905. aastal wõttis sl. E. Krause rewolutsioonilisest wõitlusest osa. 1917. aastal läks ta wabatahtlikuna punakaarti, 1919. aastal astub

Lilly Birkwelt

Emilie Krause

parteisse. Seltsilist E. Krauset on kaks korda wabrikus premeeritud ja 8 aasta jooksul ei ole ühtegi korda puudunud.

Oma wanaduse ja suure tööstaashi peale vaatamata ei ole sl. Krause kaugeltki weel wäsinud — on üks esimestest lööklastest ja wõtab aktiivselt ühiskonnatööst osa. On kontrollkomisjoni liige, wabriku partei-rakukese büroo liige, töötab koopbüroos ja on punaseristi rakukese wolinik. Sl. Krausele läheneb warsti 60-nes eluaasta, kuid töös on ta weel noor, tugew ja töötab enamlise wisadusega. Ta on paljudele noortele eeskujuks.

Anette Wakker.

Majandus

Toitude walmistamine kollektiwmajapidamistes

Selle kirjatüki ülesanne on kollektiwmajapidamistele näpunäiteid anda, kuidas toite walmistada. Mitmekesiseid toite aiawiljadest walmistades peab silmas pidama järgmist:

1) Aiawiljad tuleb hoolega puhtaks pesta, et mulda külge ei jääks. Kui aiawiljad hästi pestud ei ole, siis on igasugune toit paha maitsega.

2) Aiawilja puhastamisel tuleb hoolega püüda, et võimalikult vähem välist kihti ära lõigata, milles rikkalikult vitamiine ja soolasid on.

3) Nii puhastatud kui puhastamata aiawilja ei pea mitte kaua wees hoidma, sest külm wesi imeb kiiresti kõik toitollused välja. Tuleb puh-
tad aiawiljad kohe katlasse asetada.

4) Kui aiawilja külma weega keetma hakata, siis lähewad toitained wette ja toit saab maitsew. Suppide keetmisel pandagu aiawiljad külma wette, kui aga aiawiljast teist toitu walmistatakse ja wesi juurest ära walatakse, siis tuleb aiawili keewa wette panna, millele juba sool juurde lisatud.

Aiawiljadest võib wäga mitmekesiseid toite walmistada, nagu esi-
mesi, teisi, sooje ja külme toite.

Samuti lähewad aiawiljad enamal juhtumisel ka liha ja kala toi-
tude juurde.

Suppide walmistamisel peab teadma, et ühest pangist tuleb 15—20
portsjoni. Sellepärast on kerge arwata, palju nimelt suppi tarwis keeta
ja kuupalju wett juurde lisada.

Sööjate arwu järele võib arwestada, mitu pangi suppi waja keeta.

Produktid kaalutakse mõõdu järele walmis. Wett lisatakse niipalju,
et ühes juurdelisatud produktidega tarwilik hulk suppi saaks, kusjuures
ka keetmisel kaduw osa arwesse wõetakse.

Kui katlad õhukindlad, siis keetmisel peaaegu midagi ära ei kao,
kui nad aga õhukindlad ei ole, siis tuleb keetmisel kaduw osa juurde
lisada.

Aiawiljasupid keewad ruttu, mitte rohkem kui üks tund keema-
hakkamise silmapilgust peale, sellepärast pole tarwis keetmisekadu täiteks
palju wett juurde lisada, waid kuni $\frac{1}{10}$ osa, lihasuppidele aga $\frac{1}{3}$ ja
isegi $\frac{1}{2}$ osa. Soola pannakse maitse järele, kuid norm on: 5 grammi
iga portsjoni peale.

Suppe võib jaotada läbipaistwateks ehk puljongideks, püreedeks ja
tummsuppideks. Puljongi jaoks wõetakse kõige tarwilikumad juurwiljad,
nagu sibul, porgandid ja petersellid, võib ka wärskeid ja kuiwatatud seeni
wõtta. Kuiwatud seened tuleb õhtul läbi pesta ja külmades wees leotada.
Hommikul, kui suppi keetma hakatakse, walatakse katlasse külma wett ja
pannakse katkilõigatud seened ühes leoweega katlasse. ning keedetakse
kuni seened pehmed on. Seni pestakse sissepandawad juured puhtaks
ja tehakse peeneks. Kui juured pehmeks keewad, siis tuleb soola ja
raswa juurde lisada, et supp maitsew ja toitew oleks.

Suppidesse võib ükskõik mis raswa panna, kas loomaraswa, wõid
wõi taimeõli. Raswa tuleb panna umbes 11 grammi, võib ka rohkem
olla. Wõid tuleb siis panna, kui supp walmis keenud. Teisi raswaaineid
pannakse juba warem ja keedetakse ühes suppiga. Wõib ka rasw enne
sibulaga ära praadida.

Wõib weel juurde lisada koort, mune ehk piima. Koort lisatakse
juurde 15—25 grammi, muna $\frac{1}{2}$ —1 ja piima $\frac{1}{2}$ —1 klaas. Koort ja mune
ei tule mitte keeta, waid neid pannakse walmiskeedetud supi sisse enne
lauale andmist. Piima keedetakse ja selle wõrra wähendatakse wett. Seeni
on tarwis portsjoonile 5—10 grammi, aiawilja — 15—20 grammi.

Puljong on vähemtoitew ja teda antakse lauale pirukatega, kuiwi-
kutega wõi raswaga praetud kringlitega. Kuid temasse võib lisada üks-
kõik missuguseid tange, nagu manna-, odra-, kaera- wõi riisitange — 40 gr.
Wõib lisada nuudleid, klimpe, kartulaid, naerid, peete ja wärskeid kapsaid.

Nii võib saada maitse ja toitwuse poolest mitmesuguseid suppsid.

Tööle — meie ajakirjandusele tellijate kindlustamiseks ja juurdewõitmiseks!

15. novembrist s. a. algas

eesti ajalehtede ja ajakirjade hoogtöö,

mille põhimõtteks on kindlustada wanu tellijaid ja wõita juurde uusi 1932. aastaks.

Hoogtöö edukaks läbiwiimiseks kuulutab „Külwaja“ kirjastus wälja konkursi parema lehtede laialilaotamise woliniku, postikandja ja lehe organisaatori peale raioonis. (Konkursi tingimused waata „Edasi“ nr. 151, 16. now.)

Kõik küla aktiiv (kooliõpetajad, lugemistoa juhatajad, kirjasaatjad) ja ajalehtede ja ajakirjade tellijad wõtke hoogtööst osa. **Tehke selgitustööd** sel alal, **wõtke tellimisi vastu** ja toimetage nad lähemasse postkontorisse.

Tellimise tingimused 1932. aastaks:

Ajakirja ja ajalehe nimetus	Ilmub	H i n d			
		1 kuu kop.	3 kuud kop.	6 kuud kop.	aastas kop.
„Klassiwõitlus“	1 kord kuu	20	60	1.20	2.40
„Proletaarne Rewoluts. Eestis“	4 numbrit aastas	—	65	1.25	2.50
„Naistööline ja talunaisterahwas“	1 kord kuus	—	—	50	1.00
„Kolhoosi noorsoo kooli õppe- raamat-ajakiri“	6 numbrit aastas	—	1.00	3.00	6.00
„Alati walmis!“ I ja II aasta õpilastele	6 numbrit aastas	—	60	1.05	2.10
„Alati walmis!“ III ja IV aasta õpilastele	6 numbrit aastas	—	60	1.05	2.10
„Uus Ilm“ (Ameerika eesti töö- rahwa leht)	1 kord nädalas	—	1.00	2.00	4.00

Kes weel meie ajakirjandust ei telli — tehku seda wiibimata ja telligu ta omale 1932. aastaks!

Hind 15 kop.

55487

1932/61

Ответственный редактор: С. Алдерман.
Технический редактор: А. Лукин.

Издание № 93. Сдано в производство 31/X 1931 г.
Подписано к печати 6/XI 1931 г. Формат 74×105. 1/2 бум. листа.
Кегль 10. 133. 52 знаков + обложка 16644 знаков. Всего 83220 знаков.

„Работница и крестьянка“ № 30

На эстонском языке.

Издательство „КЮЛЬВАЯ“, Ленинград 31, улица 3-го Июля, дом № 48

Ленингр. Областлит. № 25777. — Тираж 2000. — Заказ № 2198
Типография „Кюльвая“, вл. Лезержинского. 49.

